

ЧУРАПЧЫБЫТ ТУПСАРЫН ТУҢУГАР

Хайа баҕарар улахан дойду, куорат, дэриэбинэ көстүүтүн, туругун кини тутуулар көрдөрүлөр, төһө сайдыылааҕын, кыахтааҕын быһаараллар. Билиги Чурапчыбыт улууһа эмнэ олоҕу кытары тэҥнэ сайдар, араас тутууларынан эбиллэр. Ааспыт 2009 сылга уонна үүмүүт сылбытыгар ханнык сүрүн тутуулар ытыллыбыттарын, былкыанналарын улуус баһылыгын тутуу боһуруостарыгар солбуйааччы Афанасий Михайлович Кирилин билиһиннэрэр.

спубликатааҕы хамсаанынан, улуус, "Чурапчы нэһилиэгэ" МТ бюджеттэтин оҥоһулунна, РИК компания көмөлөстө. Уопсайа 20 мөл. солк. суумалаах объект. Тутуу аныгы ирдэбилгэ толору эппиэттир. Тас өттүн "Алмаз" тэрилтэ полусфера матырыйалынан обшивкалаанна. "Якутскэнерго" 400 тыһ. солк. спонсордаан, ис, тас электрорутунан сырдатыйтын оҥотторбутун бэлэстээхтэ наада.

Улууспут тэрилтэлэрэ сыһыа саҕа дьыаллэри туттан эрэллэр. Сыл саҕаланыйгытар, олунньу ыйга "Саңа олох" редакциянай-издательскай холбоһук ивэи этээстээх дьыалга үлэһэ кирибэтэ. Соторууларга ГТАС управлениетин дьыалга үлэһэтэ. Бу 14 мөл. суумалаах саҕа контуора ГТАС уонна "Одью оюо" тэрилтэлэр үлэһиттэрэ бааллар.

Хадаарга 120 миэстэлээх таас оскуола тутуута саҕаланна. Ааспыт сылга инвестиционнай бюджеттэн 11 мөл. солк. үбүлэнэн, сваялар түстүлэр, бойо бэйэлэрин ситимнэн байылыннылар. Аукционга кыайан "Якутцемент" (А. З. Мамедов) сваяларын байылытын оҥордо. Тутуутугар "Чурапчыстрой" уонна "Совюр" тутар фирма (дир. А. Е. Шестаков) суббодэрэччитинэн үлэһиттэр.

Диринг бөһүөлгөтү спортзал тутуллар. 17,5 мөл. солк. федеральнай бюджеттэн, 17,5 мөл. солк. республикатааҕы бюджеттэн үбүлэнэн Уопсайа 68 мөл. солк. сметнай сыаналаах тутуу. Спортивнай саалата тиир карсаһынан тутулунна.

эбиги тутуута 2 этээстээх, таас блоктарынан уурулуна. Манна спорт элбэх көрүнүтэн дыарыктаныахтара-тустуу, баскетбол, волейбол, дубат, саахымат, о. д. а. Итини таһынан тренажернай саалалары буолуор. Генбодэрэччитинэн "Техностройкомплект" ААО (дир. А. Л. Давыдов) үлэһит. 50-ча мөл. суумалааҕы оҥордулар, салгыы үбүлэннэр.

Одьюлуунга 450 миэстэлээх таас оскуола-лицей тутуута ытыллар. Бу тутууну эмнэ аукционга кыайан "Техностройкомплект" ААО ытар. Суббодэрэччитинэн "Чурапчыстрой" үлэһэтэ. Тутуу 2006 сылтан саҕаланыйта, 3 этээстээх Оскуолатын көндөйө бүтүт, лицей "Б" билиэ 2 этээһэ тутулунна. Саас манна үлэһиттэ ытыллыаҕа.

Улуус кэбинетэр 32 квартираларга 4 этээстээх көһөрүллүү кыгытылаахтарыгар аналлыах дьыалга тутуллар. Генбодэрэччитинэн аударыонга кыайан "Сахадом" ХЭТ (сал. И. И. Дычковская) үлэһит. Сваста турда, акылааҕа тутулунна. 5 мөл. солк. республика бюджеттэтин, 6 мөл. 800 тыһ. солк. оҕоруктаах дьон үлүтүт үлэһиттэн туһаныллыа.

Ипотеканын 16 квартиралар оҕорор дьыалга тутуллан бүтүт, бу күнүргэ үлэһиттэри кыгытылаахтарыгар аналлыах дьыалга. Иккисин хостох толору хааччылыылаах дьыалга. "Тимекс" ХЭТ (сал. И. С. Григорьев) тутта. Үбүлэниин бөһүөлгөтү дьыалга Д. П. Ефимов оҕордо. Квартиралар көнүл аһыта таһаарыллыахтара.

Чакырга фельдшерскэй-

акушерскэй пуун көндөйө тутуллан бүтүт. Үбүлэниин Үлэнэн хааччылыы кини оҕордо. "Үтүө дьыала" хамсаанын нөҥүө Одьюлуунга 10 миэстэлээх 2 этээстээх балыһа дьыалга таас карсаһынан тутуллар. Эрдо көлөлөһүгэ, ананан түспүт сваста оҕоһуллан көндөйө бүтүт. Сылтан таас баанньык тутуллан бу күнүргэ үлэһиттэри кыгытылаахтара. Кытаанаахха Д. П. Коркинга аналлыах музей уонна контуора дьыалга үлэһиттэри кыгытылаахтара. Түөһүгэ культурнай-спортивнай комплекс уонна контуора дьыалга акылааҕа түстэ. Одьюлуун, Хайах-сыт, Чакыр генеральнай былааннарын республика бюджетэ үбүлэнэн оҥордулар. Болтонгор, Чакыр Эбигэр, Арыылаахха электроот линиялар тардылыннылар. Итинэн республика бюджеттэтин 1 мөл. 700 тыһ. солк. орокустатанна. Сыл устата барыта 6425 кв. метр иннээх чааһынай дьыалга үлэһиттэ.

2010 сыллаахха 6 улахан объект тутуута ытыллыа. Итинэн 2009 сыл ахсынны 24 күлүгэр 591 №-дрөх Правительство аналлыах уурааҕа тахсыыта. Ити ханнык объекттарый? Директэ 40 мөл. солк. суумалаах квартильный юртылай тутуллан үлэһиттэри кыгытылаахтара. Көһөрүллүү кыгытылаахтары дьыалга 20 мөл. солк. үлэ ытыллыаҕа. Хадаар оскуолатыгар 40 мөл. солк. суумалаах үлэ ытыллыаҕа. Одьюлуунга оскуола-лицей салгыы тутуута 92 мөл. 690 тыһ. солк. көрүлүннэ. Диринг спортивнай саалатыгар 32 мөл. 791

тыһ. солк. үлэ ытыллан тутуу тутууктэниэ.

2013 сыллаахха ытыллыахтара Х1Х-с "Манчаары оонньууларыгар" аналлыах тутуулар саҕаланыйахтара. Быйыл 3000 миэстэлээх стадион тутуута саҕаланыйа. 32 мөл. суумалаах буолуор. Миэстэтэ тубдиспансер аныаҕар дьыалга быһаарыллыыта. Аукцион биллэриллэн кыайыт тэрилтэ тутууну ытыаҕа. Трибунатын анна сылытылар буолуор. Итинэн сүүрүүнэн, ытыа араас көрүнүтүнэн дыарыктаныахтара. Итини таһынан олорор дьыалга, атын спортивнай объекттар, сыһыанар паркка, ипподром, о. д. а. тутулуохтара. Чурапчы сэлэниэтигэр водопровод тутуута, электрооту күүһүрдэр подстанция үлэһиттэри кыгытылаахтара. Чуолаан ханнык тутуулар ытыллыахтара бу сыл бастакы кварталыгар республика Правительство бэлэстээхтэ.

Иккис 16-лыы квартиралар оҕорор дьыалга тутуллуор. Бирэ интернат-оскуола территориятыгар, иккис уруксута терапевтической балыһа турбут сиртэ. Тутуута полистиролбетонунан ытыллыаҕа. Маһы "Тимекс" ХЭТ уонна "Якутпроектстрой" (дир. Н. И. Яковлев) тутуохтара.

2010 сыла тутуута структура улларыбытынан, бир сиртэ чомохтөнө киинизинэ. Тутууну ытыла бойон регулациялаһар (саморегулирование) тэрилтэ тэриллэҕэ. Итинэн кирибэт эр тэрилтэлэр үлэһиттэри бырааҕаҕаҕа. "Чурапчыстрой" (П. П. Захаров), "Чурапчыпроект" (сал. И. П. Макаров) көнүлүтүн ытылар. Итинэн кирибэт тэрилтэлэр суббодэрэччитинэн эр тутар буолуохтара.

Алексей СЛЕПЦОВ
кэпсэттэ

СИЯ ИҢИТИННЭРЭР

МОСКВА. Дойду президеңа Дмитрий Медведев тохсунньу 22 күнүгэр Кремльга Государственной сөбүт муһаарын ыытта. Муһаар дойдуга политическай тутуулар аһыа.

Россия государственнай сөбүтүн үлэтин туһунан тус көрүүтүн суруналыыстары кытта СР президеңа Вячеслав Штыров үлэһитинэ. "Дойдуну модернизациялыыр ким кэллэ дия саныабын. Экономикабыз бундуска, политиканы эми күрөстөһөн баар буолуохтаах. Бүтүгү муһаар киниэттэн манньах уопсай түмүгү оҥотуохха сип — дойдуга политическай тутуулар муһунаа, ону салайан биэрэр наада" — дьытэ киһи.

Федеральнай сетевой хампаанья Далай Востокка сэттэ энергообъекты тутары бэлэһиннэр. Он күрдүк, 50 МВА трансформатор күүһэ уонна 301 км усталаах электричество уотун тийиһэ эбиллэр.

БААТАҒАЙ. Үөһэ Дьааһыга автотранспорт тэрилтэлэрин уонна бирдирлээн предпринимателлэр оҕолорунэн Усть-Кулга бөһүөлэгиттэн тэһиллэр чок саптааһа элбээн иһэр. "СР ЖКХ" ГУП иһиттэригэр, Баатаҕага — 20, Үөһэ Дьааһыга 12 суукка тийэр чок

тэһиллэбит.

МИРНЭЙ. Мирнэйга республика Президеңа Вячеслав Штыров баһылыктаах правительственной делегация кэлэрэ күүтүлэр. Итини сиртэ РФ правительствотын председателин солбуйааччы Игорь Сечин, "Сургутнефтегаз" ААО генеральнай директора Владимир Богданов кэллэхтэрэ.

Делегация Таалакааннааҕы нефтегазокондентат баайлаах сир объектарыгар. Витимтэ саҕа тутуллубут оскуола аһыллыытыгар, Чернышевскэй бөһүөлгөтү культурнай-үөрөтөр киһини арыһыта, Г.Н. Трошев аатынан кадетскэй оскуола интернатка, Светлай бөһүөлгөтү сыһыаҕа.

МОСКВА. Президент В. Штыров бу күнүргэ Москвага федеральнай индустриалар уонна ведомстволар саһаааччыларын кытта көрсөр. Сүрүннээх республика территориятыгар инфраструктура объектарын тутууну быһаарсар.

Тохсунньу 28 күнүгэр, "Трансгаз" АК ААО президеңа Николай Токревы кытта ИСТА турба ситимин Саха сиринэн объекттарын электроэнергиянан хааччылыы уонна Богородицкай таһара дьыалга тутуу боһуруостарын кэпсэттэхтэрэ, дьин СР Президеңи уонна правительствотын пресс-сулууспата иһитиннэрэр.

Тонго

КИРИҢИЭННЭ ТҮҮН АММАҒА...

Кириһиэһэ тохсунньу 19 күнүгэр Иорданга Иоани Креститель Иисус Христосу ууга сөгүмүтүн, сөбүтүн тыммыт, онтон ыла дьон сиртэ кириһиэһэ сөбүтүн уутугар сөгүлээн бэйэлэрин эттэрин-сииннэрин, санааларын ыраастааналлар. Бу түүн үлэһиттэ күүстээх энергия түһэр, уу эһэтээх буолар дьыллар. Былбар өбүтэлэригэр таһара кулуктэрин сууһаллара-сотоллоро, ол уутунан дьыалларын, ынахтары, хотоннорун ыһаллара, дьахталлар, кыргыттар бу күн хаары уулларан сиртэригэр сууһахтарына, манхайар, ырааһылар. Түүн 12 чаас кини ойбоһотун уу баһан хаһааналлар. Бу сиртэ-туом сахаларга киниэтик кыһан ээр.

Быйыл билиги нэһилиэтигэр муниципальнай тэриллэтин баһылыга Петров Михаил Михайлович тэриһэн, сауталаах баанньыгы үлэһиттэри кыһаллар. Баанньык Амма оруска тулар, көһө сылдьыан сөп. Саҕа баанньыкка Евдокия Николаевна Саввиной, Алексей Александрович Аверинский, Александр Егорович Ядрихинский уонна Илья Нефедов үлэһиттэр.

Аһаҕаах кириһиэһэ түүнүтэр, сырдык, кини, сылаас, тупсарыт тутуулаах баанньыкка киһи бөһүөлгөтүн, улуус киниэттэн толору тоһуруһан кэлэн сөгүмүтүн, аһаҕаах-дуоһуһан бардылар. Сөбүтүн уу суолтатын, оҕоһуллар сиртэ-туом ис хоһоонун нэһилиэтигэр ытыктаһар кырдыаҕа Евдокия Ивановна Михайлова кэпсээн сөгүөнү арыйда, дьин суолталаата. Эр дьонго туспа ойбонноох, наардаах балаһка туруорбуттар, онтон дьахталлар саһаа-баанньыкка сөгүлээн дуоһуйдулар. Эбиги итин чэй, морс, арыһаах аһааһы, морсенай сиртэ аһаһылар. Бу иккис күн устата сүүсчөкө киһи кэлэн, дьыһа киһи аһаһар утуттанан, ыраастаан барда.

Киһи тымныы ууга сөгүлэһтэринэ, этэ-хаһа ырааһылар, ойо-саһаага кыһиллэр, саҕа төрөөбүт саҕа саһаар эбит.

Наталья Николаева,
Амма орто оскуолатын
11-с кылааһын үөрэнэччигэ,
"Арыһа" пресс-киһи

И. П. ПАВЛОВ,
главный сотрудник.

НАУКА КҮНҮТТЭН СИЭТТЭРЭН

Биһигини билли аартыгар үктэннэрбит, үөрэххэ сыһыарбыт, өйбүт-санаабыт тобулларыгар кыымы сахылт киһиээн – учуутал буолар. Россия үрдүнэн 2010 сыл – Учуутал сылынан биллэриллибитэ. Республикабытыгар 2009 - Ыччат сылын түмүктүүр дыоро киэһэбэ министр Георгий Куркутов Үөрэх министригэр Феодосия Габышеваҕа эстафета балиэтин, Учуутал сылын символун, үөрүүдээх быһыыга-майыга туттарбыта. Билигин республикабытыгар учуутал идэтингэр уһуйар хас да үөрэх кыһата баар. Сыллата ахсын выпускниктар дойдубут арҕас мунуутар учуутал курдук эиниэтинэстээх, айымньылаах, үгүс билиини эрийэр идэбэ уһаарылла барадлар. Оһон саҥа сыһа бастакы нүөмэрбитигэр Чурагчыбыт улууһун эдэр учууталлара ыалдьыттыыллар.

2006 сүүлхихтэн "Эдэр пед-
пигтар сөнзгара" тэрилтэн күн
бүтүнүгэр дээрн айымнылаах-
тык үлэниир. Салайаатчы улуу-
стаагы пимазия математиксара
учуутала, СГУ Математика, ин-
форматика институтун биир
тэбейха баттанар выпускнига
Таисия Барахсанова тэрхөөн-
нээхтэк үлэлэтэр. Салгыы юри-
диян атах тэгсэн олорон сэхэр-
тэһиснэг.

— Таисия союз тэриллигэтэ аһы бэстэһи туохтан сараламмытай уонна көмүскүрү кытта үлэлээһини?

– Андрей Мартынов салай-
агч гылаах Эдэр учунайдар уон-
на специалисттар координацион-
най сэйизгэтэрэ 2006 с. саас Чу-
рапчыга кэлэн оворгого наука
күлүн ыытыгытара. Онуо эдэр
учууталлары кытта көрсүһүү
буолбута. Ол түмүгүнэн бары
биргэ үлэлэниэххэйинг диэн
этин көлүөрбүтүт. Ити сыл
күһүнүтэр союзпутун тэрий-
бүтүт. Онтон 2007 с. алууну-
га, очкуорго Илчэат кытта-
тыттар отдел начальнига Егор
Синцев өйөөһүлүтүн, юриди-
ческий тэриэстэ быһылыттан ре-
гистрациялааммытыт. Онуо

Эдэр учууталлар үлэлэрин таһымын үрдэтэр, сага үжүмүн кэлбит специалистары өйүүр сыаллаах-соруктаах үлэбигин сайлаабылпыт. Үөһэ этэн аһар-бытым: урдук. Эдэр учуонайдар уонна специалистар координационнай сэбиэттэрин, Үөрэх үлэллэртэрин идэлэрин үрдэтэр аспектигүтү. Чурапчытаагы үөрэх управлениетын, Бичкат политикатыгар отдела кытта иккэс үлэлэһибит. Ону таһымын тэбэйдэр, мугунайдар, Чурапчытаагы 2-с №-дээх орто оскулатын, интернат-оскуола учууталлара көхтөөхтүк биһирэ үлэллэхтэр. Биһиги сүөхүлүгүтүр ким баалаах барыта күүрэр.

– Илнн энгэр улууастары түзэн “Эдэр учуутал” дин регионалай конкурс тэрийэбит дин. Ити туһунан сырдатыаан дуо?

-Ити бастакы сылбыгыттан саралаан тэрийбиһит. Маньчжур тэһэһин республика үрдүнэн

сулх. Конкурсы сытала-соруга дэжэ улуустар эдэр специалисттарын бивэргэ түмүү, сомолуохуну, уопут атасталаһыга буолар. Бизэ кайысханан ыытыллар. Манжа учуутал уруок, интэр-үөрэтэр үлэни ыытар. Үс түһүмүһүнэн барар, уратыга дэжэ кыайыбыт учуутал оскуолатыгар аныгыс-
Кы конкур

буолар. Бастагы сылта "Чурап-чыга, шакһини Төмөккү, үсүһүн Аммаҕа буолбута уонна салгыы бийыл саас Мэнгэ-Ханаласка бараары сылдыбыт. Манньык күрэхтэһиилэр хас биһрдии кыттааччыга ленинск үлэтигэр сана сархастары арыһар, санаа-тын бөөргөтөр. Сылын айыы кыттааччылар ахсааннара элбээн иһэрэ биһигили үөрдэр. Маны таһынан бытырымынньыттан саралаан Учуутал сылын көрсө "Педагогический марафон" ыйытыллыт. Үс этаптаах, иккэ этапын аастыбыт, онтон үһүс түмүктүүр этап саас булуора.

Матна дагтан этгэхээ, союз 2007 сэлмэлхэ Увраг министрствын 500 тьд. солк. суумалаат Граньм ылбыта. Онно физик кабинетын биэрэнсэр, билигн арьмаалтар сая кабинеттанан азораллор. "Формирожение прав культуры молодежи" бичи бэримэагын квантан Бичарм пагитыкатыг-дар министрство гратиш ыл-

быттара. "Электронная портфолио учителя" эдэр учуучулар республикатаагы конкурстарыгар Александр Федоров бастыгы алектанга өлөрү сыйлыгына. Оңаа тоһо дагы аһаһа сыа аһаһа сыа сыа

ректорын нэгдэр үлэж солбуу-
аачыга Сардаана Илларионова,
история учуутала Сахааана
Холотанова (2004 с. үөрөхтөрийн
бүтээн гимназияга үлэниил-
лэр), ЧРОСИ нууца тылын
учуутала Ньургуйаана Алексее-
ва үлэни. Үөрэх управлени-

стакы сылтарга ыарахан буолал-
лалы, ону туоруу сатыахха на-
ада. Оччор эрэ идэрэ бэрэниилэ-
эх, үчүгэй специалист буолан
тахсыахха сөп. Тыйа сиритэр
үөрөхтөөх специалисттар наада-
лар. Дойдубутун бойбойт сайыл-
ларга тахаллыах ким сайыл-
лалы.

– Билигин уонутуурлаабын дии, Сөкөз туһунан аарыйах ты-
дыһан туту этинэ этэй?

— Хамнак бэдрар нээрэ ойго
нада эбит. Биш санаалахтар
мустан хонсолалээр, санаа ата-
таһиллара нанин үлэлэригэр
сэбидылаа үлэхэн.

– Үүсмүт сандга бэлхэн бөгөөд
бүрмэлххыг дүн Олортон бына
төрлөн кэргэнг дуу?

– Үзлээн кэлбиг хайлхса-
бгтынан салгыны үзлэнхит.
Сага үлээн кэлбиг учуул-
ларга аналлах салгыны
ларар бэра буглар дэс
санаалхит. Идэллар, сана-
лар дэс учуулларан кэлн.

бүтэцтэй, үзүүрчилсэн хэлрээхтэрийн магад, бийнги бэрлэлэртэйр юмю-тирэх буюууохууг. Түгэ-шлэж тууанжн, бийнз-хэ куруутун юмюлүнэр гинизэ-бэгт дьааилтатыгар, педколлективыгар, Үөрэх управлениыгар бэрлэлэртэйр мах-талбэлыгн тээрдэгт. Учуутал идэглэн чөл-бэгт санга үлэлсэн эрэр бийр цеталэхтэргэ-гэр сангетган сангана-арыбан, оүхсөрү кыт-та бийр тылы булжн үрдүк чыпчалы дэ-бэйлэлэртэйр бэгдэ-бэгт.

Диагностик курдуклар учуурталлар бары сүйбөлөрүн халыон бир сөзгө буушан үлгөнн-халыон сыйдыраллар. Кинилергэ Учууртал сыйгыар өссө да үрдүк сыйгышын бепаралары.

Андрей КИЗЬМИНА

наблюдения кьрмата с'уох.

– Сүүрэнгээн гишээний учууталснра нилинр-сабальнар буоллаххыт дин. Эийнни кытта кимнээх үлэлэлэллэрний?

Улуустаага гимназия ди-

на баатарар оро биэр. Ол гынан ба-
ран манна учуутал ороор дыйлар
оруула үрдүк дин саныыбын.
Үөрэхтэрин сага бүтэргин
оҕолор үкөүн улахан хамнаста-
ах, чэпчэки үлэни көрдүү сата-
ыллар. Хамнаах баатарар үлэстэ би-

үйнэгээ тиймийн баяспаа дэ-
мийлжээ. Республика чемпи-
он бидан куус-уух бараар эбит.
Эн туһанан, төрөшүтгэрбити
тренирбитиер, көмөлөспүт
барыларысан махтанабыт.

дрий. Пана кэпээгичигт ийши
быт. Салгын бу курдук дойду-
ийн комүскүү сылды-ыг, си-
и билээбыт.

Сана ДАРДАНЧА,
Вали ЛЕОНТЬЕВА,
Ариалзах.

САГА СЫЛЫ СИТИҢИИНЭН САҢАЛААТЫБЫТ

Арьсгалах орто оскумлатан хонхунаах, ситиһинилгэх сагаарышата, Улууэстаары туйгуналарыгар биһиги оскумлаттан астын спортсмена номинатциялаас үөрэнээччигэ Андрей Шигистэ Кини бу номинатцияга тигэсториһтын кэпсээтэххэ маһын сэттиһиниһтигар Москoвскай уадаута куоратыгар мас тардыһы Россиятаары күрэххэ оскумлаттан 52 кг дылы ыйааһыһта Атачачев чемпион, Пана Борисов

үчүгөй нил Седалицевтынан кыялыны
сылы көтөлөңгөн калбыттара. Бу туһунан
ар ба- салгыы уюмдарты кытта кыскачыл-
"Сыл тын азын.

– Андрей, Пана эбиги саннаарытгар биигиги сахалар, төрүт ооннуубут – мээ тардынымга Россия, аан дойду кылым, кылым тараманан сон эбит дуо?

– Тарваның сөп бөрү буоллаа дин. Билиги мас тардыһыбыт маньык кизгэ эйгэҕэ тарванан эрэрбиттэн киһи үөрүүн үөрэр. Билигин атын регион-нарга мас тардыһытын кистэлэнтэ-лэрүгө билим үлэһитэр.

- Кизэ' сиргэ сыдыан туох нэти-
риэһинэйи сого көрдүүт-иһитигин? -

– Бишиги Саха сиритээн сэттинаныңа кыһын номнуо саралааммытын кэннэ Москвага көппүлүпүт, онно тийибииһиги сылаас этэ. Айылгата олох атын, кизэг, кэллнннэ-барыыта элбэх эбиэт. Ордук сахалары... эттээх минимизгин, үүлүлүтүн-суоралпытын агааныбыт.

[illegible]

Что рассказывает календарь?

Уус-уран тылбааска конкурс

Пн	Вт	Ср	Чт	Пт	Сб	Вс
					1	2
4	5	6	7	8	9	10
11	12	13	14	15	16	17
18	19	20	21	22	23	24
25	26	27	28	29	30	31

Сегодня, 30 января, ...

День Мороза и Снегурки

В этот день почтили противника Перуна - Мороза - хозяина Велеса. Можно сказать, что Мороз - зимняя богиня. Велес, сын Януса Ир (сын Велеса и Дивы) - персонаж Морозоведения Снежной Царицы, дочери Мары и Януса. У Мороза и Снежной Царицы есть Снегурочка. В эти дни рассказывают сказки о Деде Морозе и о Снегурочке. О том, как Снегурочка по прихоти богини любви Лели полюбила человека, потому с приходом Весны не могла улететь на Север. И только ее пригласил Солнце, она осталась.

День работников азербайджанской таможни

30 января 1992-го года была создана первая таможенная служба независимого Азербайджана - Таможенный Комитет Азербайджанской Республики. Указом Президента Азербайджана Гейдара Алиева от 10 января 1997-го года, каждый год 30 января в республике в республике отмечается как день работников таможенной службы Азербайджана.

День святого Саркиса - покровителя виноделов в Армении

Святой Саркис (St Sarkis, 320-370) - один из самых почитаемых святых Армянской апостольской церкви и всего армянского народа. Святой Саркис был родом из провинции Гамерек, жил и совершал подвиги во времена правления императора Константина Великого.

Новый год деревьев

В этот день, называемый в Израиле Ту би-шват, обычно заканчивается сезон дождей и природа возрождается. Ту би-шват - это 15-е число месяца шват по еврейскому календарю. Праздник Ту би-шват установлен мудрецами для отделения урожая одного года от урожая другого.

Гахабар, посвященный Боху-Ману

Гахабар, посвященный Боху-Ману, празднуют 29-30 января при стоянии Солнца в 10 градуса Водолея. В этот праздник проводится мистерия Благой Мысли. Любое дело начинается с закладки, то есть сначала появляется мысль, потом слово и дело.

В этот день...

В 1933 г. роковое назначение на пост рейхсканцлера Гитлера. Трудно предсказать ход развития цивилизации, если бы Адольф Гитлер не стал канцлером Германии. Но, бесспорно, это одна из самых темных фигур в истории человечества.

В 1948 г. прошли V Зимние Олимпийские игры. Проводятся через каждые четыре года. Но Вторая мировая война нарушила эту традицию. 1940 и 1944 года были пропущены, соответственно порядковые номера присваивать было нечему. Поэтому первым послевоенным зимним Олимпийским играм, прошедшим в Швейцарии в городе Санкт-Морице, был присвоен №5.

В 1953 г. начали отмечать всемирный день помощи больным проказой. Рауль Фоллер основал в 1948 году Орден милосердия, а в 1966 году - Федерацию европейских противолепрозных ассоциаций. Именно его старания способствовали тому, что с 1953 года 30-е января стал Всемирным днем помощи больным проказой. По-другому эту дату называют "Днем прав больных лепрой".

Родился в этот день.

В 1882 г. политик Франсуа Делано Рузвельт в таинственной смерти.

В 1900 г. руплейный советский композитор Михаил Осипович Дуневский в украинском городе Львов.

В 1927 г. шведский политик, дважды премьер-министр Швеции Свен Улоф В 1937 г. советский шахматист, десятый чемпион мира по шахматам, журналист Борис Васильевич Спасский в Ленинграде.

В 1951 г. звезда рок, ударник и вокалист рок группы Genesis Филлип Дэвид Чарльз Коллинз в городе Чинчестер в Англии.

В 1661 г. Французский историк, педагог Шарль Робин в Париже. Классик французской историографии периода Просвещения. Наряду с Монтескье он явился самым авторитетным в Европе историком античного мира.

В 1757 г. Принцесса Гессен-Дармштадтская Луиза Августа в многодетной семье ландграфа Людвига IX и его первой жены Каролины Швайбрухен-Бестерфельдской.

В 1872 г. советский изобретатель, создатель авиационного ранцевого парашюта Глеб Евгеньевич Котельников в Петербурге в семье профессора механики и высшей математики.

Алсынг сын бүтүүтүр ыгытлыгыт уус-уран тылбааска конкурска түмүктөнүз. Энгит дүүлүтүтүр бастыгтан бастыг үлүмүрү бөз-эттибиз. Бары кыттыгыт донго иппиктин да бу курдук тыл илбигин итэринин айа-тута сыдыгыт дизи баа санаагыттын отобит.

Төрүдөр көркөсина.

Нина КОРЯКИН

СУРУЙАР ТЭТЭРЭЭТИМ

Суруйар татерхотым,
Санаабын тыгзыр татерхотым,
Эн ыраас ыраас татерхотым,
Мин айар илбикотым.

Өлүм күндү кылаатын
Өрмөлдөх анализотым,
Элбикотун түрөбиз,
Элбикотун өрмөбиз.

Итэринин ийдө хаалар
Итэринин сахалы чарыллар-
Суохтар аягынан ааттатар,
Суохтар сырдага сатар.

Василий ПЕТРОВ - АЙЫЛ

СААС

Эми калыс дин сарданалаах саас,
Эмилеви сааспар эми биир саас.
Ырааттар ырааттар дин эдэр саас,
Көпүтөр, күеиз көтөр кырдыр саас.

Ол да буоллар, эн, сарданалаах саас,
Моксэ ыалдыгытаан, таарылан аас.
Ийэр эгэлгалтэх эдэркөн саас
Истиг илбизариттен болжоткон аас.

Санаам мөккө билбигин да сылаас-
Саараабалка калып даа, сандал саас,
Дуунам мөккө билбигин да ыраас-
Камчырбалка калып даа, кэрэ саас!

Ыалдыгытаа дуу мөккө, сырдык саас,
Очкурда эргиллэ эдэр саас,
Ылаалык дуу мөккө, сандал саас,
Очкурда кырык кырдыр саас.

Иван НИКОЛАЕВ

ТҮҮЛ

Түүл түһүбүз донго иппикотым
Кылаатын кылаатын кылаатын,
Түүлү толооткон эттотом,
Былах уол сүрө донго.

Өбүтүтүн ыла бээр түүлү
Туох донго иппикотым уларытылган?
Уол сүрө сөтүк дүүлү
Хайдык этин уларытылган?

Өбүтү сараттан бээр, чакчыл,
Кылаатын кылаатын, уолга былах наадата:
Ол кылаатын олох олохуу балытэ-
Кылаатын кылаатын, уол-булчут үтүтэ.

Наталия ЛУХОВА тылбааһа

Тетради белый лист
Ты лежишь предо мной,
Ты чист как снег зимой,
Вдохновению открыт.

Ты - клад моих мыслей светлых,
Их не содрут тщи,
Этот клад лишь тебе сердечю
Доверю, надеждоу храню.

Оставь в себе мой дар небесный,
Звонко пой на родном языке,
Вечной памятью озаренный
Искрой зажгись в вышине.

Опыт весна нам светом улыбнулась,
Увы и годам добавила выток.
С моей дороги молодость свернула,
И серебрится гуще мой висок.

Но несмотря на это ты весна,
Побудь в гостях, не торопись уйти.
Не спеши ты, молодость моя,
Улыбку ясную подарю.

Мысли мои еще так теплы,
Разбуди весна, не пройди стороной,
Душа моя еще так чиста,
Заходи весна, окари красотой.

Погости у меня, ты весна-красна -
Возвращая молодость мою,
Песню пой со мной, краса-весна -
Пусть уходит старость во тьму.

Мне снится сон: добрые люди
Дают мне в руки нож якутский.
По растолкованию предков наших,
Нож рождение сына значит.

Если с давних пор толкует
Как же это изменить?
Ножом наследника знаменуют -
Зачем пытаться тут схитрить?

Ведь правду предки наши знали:
Ножницы-дочке, сыну-нож,
Это жизнь истинна простая:
Охотник-сын, хозяйка-дочь.

АЙХАНА тылбааһа

СОН

Сон приснился: и мне люди
Нож в ножнах преподнесли,
Сон растолковали, и сказали,
Нож дух парня, говорят.

Сна примету племен древних
Никак никак не перевернешь?
Суд праведный парня дух
Никак словом не переменишь?

Правда, по обычаю старины
Куо ножницы, а улана нож нужен.
Это счастливой, семейной жизни примета -
Дочь - хозяйка, а сын - добрый охотник (меткой).

ВЕСНА

Пришла опят лучистая весна,
Прибавился год вновь в мои года,
Все дымнее уходит так молодость,
Навстречу летит, ждет меня старость.

В то же время, ты истинная весна,
Будь моим гостем, заходи на час.
Нежный долен чудесная игра,
Милой улыбкой окари ты нас.

Дума моя до сих пор так тепла -
Не робей приходи, красна-весна,
Душа моя и теперь так светла -
Не стесняйся войди, краса - весна!

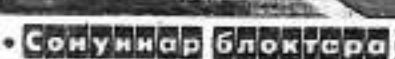
Приходи в гости, яркая весна,
И вот тогда вернется молодость.
Залепай лучезарная весна,
И вот тогда тайком уйдет старость.

Хайыакка элбикотом:
Аграфена КУЗЬМИНА,
Корректор:
Вера ПЕТРОВА,
Дизайнер: Эдвард ХОМУС,
Базытатчы:
Федор ПРОТОДЬЯКОНОВ

"Харды" сыһыары айа
интэ тахсар
Суруктары редакция аалырыллар:
Чурагы с. Карл Маркс уул, 26 а
№-рэр: 40-тар sanaaloh@mail.ru,
agrafena13@mail.ru ыһыт.

Автор суругар элбикот санаа
редакция поздравылар
малды сеп түбүр буолбатах
Суруга ыһыллар чакчыл
кырыл астаахтарыгар
элбикот автор
тус болжот сүтөр.

УЧУУТАЛ СЫЛЫНАН!

УЧУУТАЛ СЫЛА АҢЫЛЫННА

Татьяна ЕФРЕМОВА,
Белгород

"Дайнэл" пресс-книг

Төхсөншүү 23 күнүтэр Учутал сылын чэрчигин НДСбуруускай ахтынан Болтоно орто оскулатын коллектива төрөшүттэргэ, үөрэнэччилэргэ аһан сэрэх тэрэһини ытта.

Төрөшүттэр оскулатаары сылларын көрдөрөр, көксүр фотомонтаж, үөрэнэччилэр "Мин сөбүлүүр учууталым" тема уруһуйдара, өйгөн суруйуулар дьон боллорготун тартылар. Учуталлар Ж.П.Монастырева, В.И.Дьячковская, В.Н.Седлашова тиятти тири танаастара, Е.Д.Кар-шанов сюржа ситиһилэрин мэтээллэрэ, нагараадалара кизг бичиробили ылдылар. Учутал-чубраан тыаһынан, учууталга анаар истиг хоһоснорунан аһыһына. Оскула директор-стара ситиһилэх общественник үөрэнэччилэр төрөшүттэринэ махтал суруктары утгарда-ран -учуутал Д.Г.Жиркова иһитинэрдэ. Төрөшүттэр ааттарыттан адалар ансамблылара ыз-риниэс үткүүлэрин, оскула олоһуттан көрдүк сценалары аһына көрдүбүт. Тэрэһин көмүгөр төрөшүттэртэн оскулатаары сылларын, бастакы учууталларын туһунан интервьюну көрдүбүт. Иккис чааһыгар сандалы остуол тула олон көксэтибүт, аһыннаһы аһына кыһас учуутал Х.Н.Сидорова олус сэрэгэтик ытта. Төрөшүттэр уруоку сыллардаары ырыаларынан үтүһүйэ үткүүлээн, оһонһон тарастылар. Түтэһин туһанан, бары учууталлары, оскула үлэһиттэрин Учутал сылын эрдэтибүт, аһыһынаһа үлэни, урдук ситиһилэни барабыт.

П.А.СЕРГЕЕВА, Л.С.СОЛОВАЕВА

-Тохсунньу 25 күнэ - Устудьуоннар күннэрэ

Тохсуньу 25 күнүгэр үгэс
быһыытынан Устудьуоннар
күннэрин бэлэстиибит. Республика
үрдүнэн биһиги үгүс устудьуонна-
ах эдэр ыччаттаах удуустарга ки-
ирсэбит. Үс үөрэхпит кыһатыгар,
Чурапчытаабы физкультура уонна
спорт институтугар, Одьулуун-
наабы политехническэй лицейгэ
уонна техническэй колледжка,
сыйлыта аайа эдэр дьон иччэ ылаа-
ры үөрэнэ кэлэлэр. Олортон биһир-
дэстэринэр, колледжка, устудьуон-
нар күннэринэн эбүрдэлиин ыалдь-
ыттыабыт.

ИННИКИБИТ БЭЙЭБИТ ИЛИИБИТИГЭР

Техническэй үөрэхтээһин сайдыан наада

2000 сыйлаахха улуустары танаа
жыңы СГУ филиалы, техникумсай кол
ледж, арылган үлэтин саралаабыта. Ои
тин 2005 сыйлаахха СР Правительст
тын уураазынан Чурагчытаары колледж
дин орто профессиональнай үөрөх тэ
ригитэ улуустуттар техникумсай идэ
лэри үгүс устудьуну үөрөтөн барыта
СР наукага, профессиональнай үөрөх
тэригитэ министр-Александр Пахомов,
экономика колледж директоры, билигин
СР наукага, профессиональнай үөрөх
тэригитэ министрины сыйбууаччы. Ал
бинин Иустинова колледж тарыллартар
тэһүү күөс булбуттара. Ити уон сый
ларга өттүгэр этэ. Билигин Чурагчы
таары техникумсай колледжха 22 улуус
тан дүһүскү улууна илэктээн үөрөххэ ба
дына 400-чэки ор кэлэн устудьуну үрдүк
айтын ыла сыйдыар. Кипилэр барыта
үөрүг идэри, "тааһынан хааччыылы",
иппинэн хааччыылы", уотунан хаач
чыылы" салааларыгар, "экономикага
экономика бухгалтерскай учуокка", үөрөнэл
кэли.

Салгын даргынор Владимир Федоров
үлэтийн туһуунаа хэлснэр: "Билэгийн кри-
зисийнхэн сийхэстээн 64 үлэһиттэхэһин. Ол

кыһаларын икки ардыларыгар күрөххэ дүбүлээн, мас тардыһыһыттар иккис мэтэстэ буолбуттара. Ону таһынан улууһ иһигэр ыгыллар культурунай дьаһалларга сыдыабыт", - дээн сэйэргинэ.

Ханынх багзар үерэх учууталтан, үерэтээнчиттэн тутулуктаах дүн этэлэр Колледж преподавателлэрэ сыллата ахсын идэлэрин үрдэтиналлэр, үерэхтэрин хантааллар, ону таһынан устудуоннары наука кизгэ зэгитиэр сыһыанан үлэтиналлэр. Онно научнай-методическай кизгэ төһүү күүс буолар. Научнай-методическай үлэрэ директоры салбуутааччы Лиза Иванова: "Видиэти үлэбит дини педагогическай, научнай, методическай тһыммы үрдэтин буолар. Онно туһааннаах үлэмэр бараллар. Преподавателлэриггэ научнай-практическай конференцияларга куруутун кытталлар. Колледж иһээн хас сылын аайы үтэскэ кубулуйыггэ преподавателлэргэ НИИ-ны ыһтаыггэ. Онно ким туох сиспийиһэлэргэ, научнай чинчийиинин көрдөрөр-ийэтиһэлэргэ. Маны таһынан аспираннары уонна соискателлэри бэлэмнээһин үлэте ыһтыллар. Олордо араас научнай конкурска кытталлар. Ол күрдүк, Марина Же-

сигиһанын ылымылар. Ычматы кытта үлэни таһынан оскуола оҕолорун эмиз хабабыт. Дуальный үөрэх быһыыһыттан оҕолорго уруок ыгытабыт. "Сварщик", "ЭВМ оператора", "электромонтер" идэлэригэр үөрэтэбит, быһыл бастаагы ытыу-скаһыастарыбын таһаарыахтаахпыт. Он-тун улахан дьолго кылгас кэмнээх үөрэххитин быһырыһыттан 4 идэвэ көмүл ылан эмиз үөрэтэ сыдыабыт", - дээн кээн тутта иһитиннэрэр.

Устудьуон оловор уопсай дьыгэ оло-
рон эрэ билэрин дьин кэпсэвиллэр. Уопсай
дьыгэ үөрүүтэ-көгүүтэ, эдэр са-
ас умнуллубат көрө көңөлөрө
ейбэ-сүрөххэ сүлүстэтии юган
хаалаллар. Дэлгэ даһны, су-
руйааччыларбыт, поэттарбыт
устудьуоннуур сылларыттан
олорбут уопсай дьыгаларын ой-
уччу тутан кэпсэнииритэр кы-
тыларыахтара, хоһоонноругар
хоһуйуохтара, ырыаларыгар
ыһсарыахтара дуо? Уопсай
дьыгэ – устудьуон оловор биер
тутаах мизстэни ылар. Кол-
ледж уопсай дьыгэ ааспыт
сылга гимназия таһыгар уһуяа-
ан дьытитэр баара, быйыл

дэвдэгт коллежид хуучин дэвдэгт тутуугаа
кирэн сэлддэг. Ойон тутууларгыг би-
гэрлүүлэн хэвээр үлс баяртай". Дэв-
дэгт энэ олохгоо ивэрлэвч устдугуйн-
дараа хуучин хуучин хуучин турддэг.

Устудуон киһи профком көмөтө суох табыллыбат. Бастагы курстан сагалан бүтэриэр дылы куруутун бэйэлэн илгэриэхтин көмүскэлэр, кыһалдалаах кэмнэр көмөлөһүннэрэр сирэ – профком буолар. Онон сыныалан буолуун, стипендия буолуун барыта профком санныгар сүктэрийдэр. Колледж устудуоннарын профкомун председателинан II-с курс устудуона Данил Дьячковский үлэлиир. “Былырынныгыттан 3 үөрэх кыһата бары түмсэн Ыччат политикатыгар отдел начальнига Николай Дьякован саалаттынан “Устудуоннар союзтарын” тэрийиһипит. Хатыл чарыггары” уонна ЧГФКСИ-тун кытта былырын дуоҕа-бар түһэрсииһипит. Ону таһынан атын республикатаары колледжтар курдук “Эдэр ыччат союһутар” баарбыт. Стипендибэрт ортотунан 956 солк. Үчүгэй үөрэхтээхтэри уонна старосталарга 25%, онтон туйгуннарга 50 % эбиллэр. Ону таһынан социальнай көмөнү ылабыт.

Колледжийг куруухоос тэсвэрлэн группаттан кырата 80% сэлдэе ахтаахтар дийн быраабылалаахпыт. Ошон үгүспүт үөрөүз таһынан даярыктанар, илэнг иэмнэгин тухалаахтык атаар даярыстаахпыт. Ити бурууи ошорбууну, уесул-тэсвэл сэлдэеи арыктар дин санылыбын. Уонсай даярыктар активтаахпыт. Артур Никитин уонна Луиза Семенова даярык бэрээдэгин, шкун-данаадын кэрэллөр-иктэллэр", - дийэ Данил кээлиир.

"Уонсай дьыбыгынгар барарбы-
тыгар уулуссалар харангылар, уон-
сайбыг ыраах баарай", — дээн усту-
дьюоннар хайыат нөнүө кыһалгала-
рын этэллэр уонна манна үөрэнэл-
лэригиттэн астыналларын, уонсай олоҕу
наһаа бөлүсөлөйүн үөрэ-көтө кэлсиниллэр.
Түмүккэ устудьуоннар колледжкэ
"үөрэнэ кэллэг" дээн ыгыраллар.

Ити курдук устудуошнар үөрэби, сыныпаларга биригэ дүөрөллөн техничэскэй хайысхаларх итэлэргэ уһуйулаллар. Бары устудуошнары аастыг Тапталналар күнүрүнүн эвэрдэллнбиг. Сөтүрү көмүшүн улууэстүтүгар газ сыгыа тигиһэн көмүрдэ, биһигиттэн чутас Аллараа Бэстээххэ тинир суол ылыгы дьыргыһыларда, оһио тутаах үлөһиттөн колледж выпускниктара буолуохтара. Иһинки кэскаллыг бэйэбиг илиһбэгиттэр баар. Оһон снэгтэһэн дойдубут сайдарын туһутар үөрэһиниг, үлэһиниг.

айы огулору кичинекей
"Ишеникче харды" НПК-га кыттан сылын
айы дипломант үрдүк
аатын ылаалар. Былыры-
ын байыт иштинан уст-
удуоннарта анаан кон-
ференция ыппыттыт.
Үнүс күрү устудуона Андр-
ей Новгородов былыры-
ын Россиятаагы Лобачев-

скай аатынан 10-с Поволжская конференцияда Казань куоракка баран кэлбитэ, оһо дипломант буолбута. Салайааччытыыаан Алена Максимовальыи урдук

нэлэлзэжигт бигр
уһугар баар урунгу
УКС дьлэтин уопсай
гынн олороллор. Уоп-
сай 55 мизстэлэх. 2009
с. күһүнүтэр СР Эконо-
микага мннстрэ Алек-
сандр Стручков салал-
талаах делегациян кил-
итигэр колледжтар сана-
уопсай түгүутун
сагалыры эшниттэрэ.
Бу туһунан улуус
баһылытын түгүут сол-
буйаачы Афанасий Ки-
риллин иһитиннэрэ:

"2013 сэлгэ буслуухтаах "Манг-аарыоон-
нууларьон" көрсө удууспутутар тугуу
бөр барьахтаах. Ол чэрчигинэн бы-

Понедельник, 1 февраля	Вторник, 2 февраля	Среда, 3 февраля	Четверг, 4 февраля	Пятница, 5 февраля	Суббота, 6 февраля	Воскресенье, 7 февраля
05.00 Доброе утро 09.00, 00.00 Новости 09.05 Малахов + 10.20 Модный приговор 11.20 Контрольная закупка 12.20 Участок 13.20 Детективы 14.00 Другие новости 14.20 Понять. Простить 15.20 Т/с "Обручальное кольцо" 16.10 Давай поженимся! 17.00 Федеральный судья 18.20, 23.30 Т/с "Школа" 18.50 Т/с "След" 19.40 Жди меня 20.20 Т/с "Спальный район" 21.00 Время 21.30 Т/с "И все-таки я люблю..." 22.30 Д/ф "Выжившие за гранью" 00.10 Познер 01.10 Гении и злодеи 01.40 Х/ф "Соглядатай" 03.10 Х/ф "Поединок"	05.00 Доброе утро 09.00, 00.00 Новости 09.05 Малахов + 10.20 Модный приговор 11.20 Контрольная закупка 12.20 Участок 13.20 Детективы 14.00 Другие новости 14.20 Понять. Простить 15.20 Т/с "Обручальное кольцо" 16.10 Давай поженимся! 17.00 Федеральный судья 18.20, 23.30 Т/с "Школа" 18.50 Т/с "След" 19.40 Пусть говорят 20.20 Т/с "Спальный район" 21.00 Время 21.30 Т/с "И все-таки я люблю..." 22.30 Тайны века 00.20 Церемония вручения премии "Грэмми" 02.00 Х/ф "День рождения" 04.00 Т/с "Акула"	05.00 Доброе утро 09.00, 00.00 Новости 09.05 Малахов + 10.20 Модный приговор 11.20 Контрольная закупка 12.20 Участок 13.20 Детективы 14.00 Другие новости 14.20 Понять. Простить 15.20 Т/с "Обручальное кольцо" 16.10 Давай поженимся! 17.00 Федеральный судья 18.20, 23.30 Т/с "Школа" 18.50 Т/с "След" 19.40 Пусть говорят 20.20 Т/с "Спальный район" 21.00 Время 21.30 Т/с "И все-таки я люблю..." 22.30 Д/ф "Оранжевые дети Третьего рейха" 00.20 На ночь глядя 01.00 Х/ф "Без компромиссов" 03.00 Х/ф "Женатый"	05.00 Доброе утро 09.00, 00.00 Новости 09.05 Малахов + 10.20 Модный приговор 11.20 Контрольная закупка 12.20 Участок 13.20 Детективы 14.00 Другие новости 14.20 Понять. Простить 15.20 Т/с "Обручальное кольцо" 16.10 Давай поженимся! 17.00 Федеральный судья 18.20, 23.30 Т/с "Школа" 18.50 Т/с "След" 19.40 Пусть говорят 20.20 Т/с "Спальный район" 21.00 Время 21.30 Т/с "И все-таки я люблю..." 22.30 Человек и закон 00.20 Судите сами 01.10 Х/ф "Голубая волна" 03.20 Х/ф "Привет, сестра, прощай, жизнь"	05.00 Доброе утро 09.00, 12.00, 15.00, 18.00 Новости 09.05 Малахов + 10.20 Модный приговор 11.20 Контрольная закупка 12.20 Участок 13.20 Детективы 14.00 Другие новости 14.20 Понять. Простить 15.20 Т/с "Обручальное кольцо" 16.10 Давай поженимся! 17.00 Федеральный судья 18.30 Поле чудес 19.30 Пусть говорят 20.20 Т/с "Спальный район" 21.00 Время 21.30 Юбилейный вечер Игоря Матвиенко 00.10 Гордон Кюот 01.10 Х/ф "Улицы в огне" 03.00 Х/ф "Однажды вечером в поезде" 04.30 Т/с "Акула"	05.30, 06.10 Х/ф "На Мусомской дорожке" 06.00, 12.00 Новости 07.20 Играй, гармонь любимая! 08.00 Мультфильм 08.50 Умницы и умники 09.30 Един пастырь 10.10 Смак 10.50 Моя родословная 11.50 Ералаш 12.10 Д/ф "Игорь Матвиенко. Маэстро в джинсах" 13.10 Х/ф "Чучело" 15.40 Д/ф "Бабий бунт" 16.40 Х/ф "Материнский инстинкт" 18.30 Кто хочет стать миллионером? 19.40 Юбилейный вечер "Ирина Роднина. 6.0" 21.00 Время 21.15 Х/ф "Перевозчик-2" 22.50 Проекторперисхитон 23.20 Х/ф "Паранойа" 01.20 Х/ф "Боксер" 03.30 Х/ф "Времена года"	06.00, 10.00, 12.00 Новости 06.10 Х/ф "Суровые километры" 07.50 Армейский магазин 08.20 Мультфильм 09.10 Здоровье 10.10 Непутевые заметки 10.30 Пока все дома 11.20 Фазенда 12.20 Д/ф "Елена Майорова. Последняя весна" 13.20 Х/ф "Двое и одна" 15.00 Д/ф "Белка, Стелка и другие..." 16.00 Х/ф "Крепкой орешек" 18.35 КиВиН-2010 в Сочи 21.00 Воскресное Время 22.00 Т/с "Остался в живых" 01.00 Х/ф "Плюс-минус" 02.50 Х/ф "Лестница"
05.00 Утро России 09.05 Х/ф "Терапия любовью" 11.00, 14.00, 17.00, 20.00 Вести 11.30, 14.30, 17.30, 20.30 Вести-Москва 11.50, 14.50 Х/ф "Дом без выхода" 13.40, 17.50 Дежурная часть 16.30 Т/с "Кулагин и партнеры" 18.00 Т/с "Кармелита. Цыганская страсть" 19.00 Т/с "Слово женщине" 20.50 Спокойной ночи, малыши! 21.00 Т/с "Райские яблоки" 21.55 Т/с "Райские яблоки. Жизнь продолжается" 23.45 Дежурный по стране 00.45 Вести+ 01.05 Честный детектив	05.00 Утро России 09.05 Д/ф "Мне снится русский снег" 10.00, 22.50 Т/с "В круге первом" 11.00, 14.00, 17.00, 20.00 Вести 11.50 Т/с "Тайны следствия" 12.45 Т/с "Две стороны одной Анны" 13.40, 17.50 Дежурная часть 14.50 Т/с "Вызов" 15.45 Суд идет 16.30 Т/с "Кулагин и партнеры" 18.00 Т/с "Кармелита. Цыганская страсть" 19.00 Т/с "Слово женщине" 20.50 Спокойной ночи, малыши! 21.00 Т/с "Райские яблоки. Жизнь продолжается" 23.50 Вести+ 00.10 Х/ф "Над законом" 02.00 Х/ф "Огненный лис"	05.00 Утро России 09.05 Д/ф "Лебединая песня Евгения Мартынова" 10.00, 22.50 Т/с "В круге первом" 11.00, 20.00 Вести 11.50 Т/с "Тайны следствия" 12.45 Т/с "Две стороны одной Анны" 13.40, 17.50 Дежурная часть 14.50 Т/с "Вызов" 15.45 Суд идет 16.30 Т/с "Кулагин и партнеры" 18.00 Т/с "Кармелита. Цыганская страсть" 19.00 Т/с "Слово женщине" 20.50 Спокойной ночи, малыши! 21.00 Т/с "Райские яблоки. Жизнь продолжается" 23.50 Д/ф "Калыкупский калкан. Ошибка экипажа" 00.45 Вести+ 01.05 Х/ф "Закат"	05.00 Утро России 09.05 Д/ф "Триумф смешной девочки. Алесия Фрейндлих" 10.00, 22.50 Т/с "В круге первом" 11.00, 20.00 Вести 11.50 Т/с "Тайны следствия" 12.45 Т/с "Территория красоты" 13.40 Дежурная часть 14.50 Т/с "Вызов" 15.45 Суд идет 16.30 Т/с "Кулагин и партнеры" 18.00 Т/с "Кармелита. Цыганская страсть" 19.00 Т/с "Слово женщине" 20.50 Спокойной ночи, малыши! 21.00 Т/с "Райские яблоки. Жизнь продолжается" 23.50 Д/ф "Чрезвычайный и полномочный соловей. Полад Бюль-Бюль оглы" 00.45 Вести+ 01.05 Х/ф "Глава 27"	05.00 Утро России 09.05 Мусульмане 09.20 Мой серебряный шар 10.10 Д/ф "Доброволец против Бубликова. Несыгранные роли Петра Щербатова" 11.00, 14.00, 17.00, 20.00 Вести 11.50 Т/с "Тайны следствия" 12.45 Т/с "Территория красоты" 13.40, 17.50 Дежурная часть 14.50 Т/с "Вызов" 15.45 Суд идет 16.30 Т/с "Кулагин и партнеры" 18.00 Т/с "Кармелита. Цыганская страсть" 19.00 Т/с "Слово женщине" 20.50 Спокойной ночи, малыши! 21.00 Т/с "Райские яблоки. Жизнь продолжается" 23.05 Х/ф "Скалолазка и последний из седьмой колыбели" 00.55 Х/ф "Абсолютная власть"	05.30 Х/ф "За выкройкой универсала" 07.10 Вся Россия 07.25 Диалог о животных 08.00, 11.00, 14.00 Вести 08.10, 11.10, 14.20 Вести-Москва 08.20 Военная программа 08.45 Субботник 09.25 Мультфильм 09.30 Х/ф "Семь нянек" 11.20 Национальный интерес 12.15 Д/ф "Рак. Переадресация" 13.10 Сто к одному 14.30 Д/ф "Покер-45. Сталин, Черчилль, Рузвельт" 16.15 Ты и я 17.15 Субботний вечер 19.00 Кто хочет стать Миллионером Галамеем 20.00 Вести в субботу 20.45 Х/ф "Пожар" 01.20 Х/ф "Техасская резня бензопилой. Начало"	05.30 Х/ф "Путь и правда" 07.10 Смехопанорама 07.40 Сам себе режиссер 08.30 Утренняя почта 09.05 Х/ф "Шпана и пиратское золото" 11.00, 14.00 Вести 11.10 Неделя в городе 11.50 Городок 12.20 Т/с "Черныль" 14.20 Вести-Москва 14.30 Дежурная часть 15.00 Честный детектив 15.30 Смеяться разрешается 17.20 Танцы со звездами 20.00 Вести недели 21.05 Х/ф "Я подарю себе чудо" 23.00 Специальный корреспондент 00.00 Х/ф "Чеснок-3"
11.00 Футбол. Чемпионат Италии. "Ювентус" - "Лацио" 13.00, 06.25 Вести-Спорт 13.15 Баскетбол. Чемпионат России. Мужчины. "Химки" - "Локомотив-Кубань" 15.10 Вести-Спорт. 15.20 Баскетбол. НБА. "Филадельфия" - "Лос-Анджелес Лейкерс" 17.25 Страна спортивная 18.00, 00.30, 04.00 Вести.ру 18.20 Фигурное катание. Чемпионат Европы. Пары. Произвольная программа. 20.35 Биатлон. Чемпионат мира среди юниоров. Спринт. Мужчины. 21.40 Хоккей по понедельникам. КХЛ. Открытый чемпионат России. "Авангард" - "Салават Юлаев" 00.55 Хоккей по понедельникам. КХЛ. Открытый чемпионат России. "Спартак" - "СКА" 04.20 Неделя спорта 05.25 Моя планета 06.35 Легкая атлетика. Прывок в высоту. Кубок Москвы 07.45 Хоккей. КХЛ. Открытый чемпионат России. "Авангард" - "Салават Юлаев" 10.05 Хоккей. КХЛ. Открытый чемпионат России. "Спартак" - "СКА"	12.00, 00.20 Неделя спорта 13.00, 15.00, 18.10, 00.10, 04.10, 06.25 Вести-Спорт 13.15, 08.50 Волейбол. Матч звезд. Мужчины. Трансляция из Екатеринбурга 15.15 Баскетбол. НБА. "Даллас" - "Портленд" 17.15 Рыбалка с Радзиевским 17.30, 06.35 Скоростной участок 18.00, 00.00, 04.00 Вести.ру 18.20 Фигурное катание. Чемпионат Европы. Мужчины. Произвольная программа. Трансляция из Эстонии 20.55 Биатлон. Чемпионат мира среди юниоров. Гонка преследования. Мужчины. Спринт. Женщины. Трансляция из Швейцарии 22.00 Хоккей с мячом. Чемпионат мира. Финал. Трансляция из Москвы 01.25 Хоккей. КХЛ. Открытый чемпионат России. "Динамо" (Москва) - ЦСКА. Прямая трансляция 04.20 Ванкувер - 2010. "Обратный отсчет" 05.20 Моя планета 07.05 Баскетбол. Чемпионат России. Мужчины. "Химки" (Московская область) - "Локомотив-Кубань" (Краснодар)	10.50 Хоккей. КХЛ. Открытый чемпионат России. "Динамо" (Москва) - ЦСКА 13.00, 06.25 Вести-Спорт 13.15, 08.45 Мини-футбол. Чемпионат Европы. Финал. 15.15 Хоккей. КХЛ. Открытый чемпионат России. "Трактор" (Челябинск) - "Металлург" (Магнитогорск) 17.25, 06.35 Точка отрыва 18.00, 00.00, 04.00 Вести.ру 18.20 Фигурное катание. Чемпионат Европы. Произвольный танец. 20.40 Биатлон. Чемпионат мира среди юниоров. Гонка преследования. Женщины. 21.30 Футбол. Чемпионат Италии. "Ювентус" - "Лацио" 23.25 Футбол. Обзор матчей чемпионата Италии 00.20 "Самый сильный человек". Кубок Сталинграда 01.40 Фигурное катание. Чемпионат Европы. Показательные выступления. Трансляция из Эстонии 04.20 Ванкувер - 2010. "Обратный отсчет" 05.20 Моя планета 06.35 Хоккей. КХЛ. Открытый чемпионат России. "Трактор" (Челябинск) - "Металлург" (Магнитогорск)	10.50 Хоккей. КХЛ. Открытый чемпионат России. "Локомотив" (Ярославль) - "Спартак" (Москва) 13.00, 06.25 Вести-Спорт 13.15 Точка отрыва 13.55 Легкая атлетика. Прывок в высоту. 15.10, 06.35 Футбол. Обзор матчей чемпионата Италии 15.40 Хоккей. КХЛ. Открытый чемпионат России. "Локомотив" - "Спартак" 17.45 Рыбалка с Радзиевским 18.00, 00.20, 04.00 Вести.ру 18.20 Фигурное катание. Чемпионат Европы. Женщины. Произвольная программа. Трансляция из Эстонии 19.40 Фигурное катание. Чемпионат Европы. Показательные выступления. 21.55 Хоккей. КХЛ. Открытый чемпионат России. "Сибирь" - "СКА" 00.45 Хоккей. КХЛ. Открытый чемпионат России. "Ак Барс" - "Авангард" 03.30, 09.15 Ванкувер - 2010. "Игры, нацеленные на успех" 04.20 Вести-Спорт. 04.25 Ванкувер - 2010. 05.20 Моя планета 07.15 Хоккей. КХЛ. Открытый чемпионат России. "Сибирь" - "СКА"	10.00 Баскетбол. НБА. "Атланта" - "Миннесота". Прямая трансляция 12.45, 15.00, 18.10, 23.45, 04.10, 06.40 Вести-Спорт 13.00 Хоккей. КХЛ. Открытый чемпионат России. "Ак Барс" (Казань) - "Авангард" (Омская область) 15.10, 04.30 Вести-Спорт. Местное время 15.20 Будь здоров! 16.05, 18.20 Ванкувер - 2010. "Обратный отсчет" 18.00, 04.00 Вести.ру 20.20 Ванкувер - 2010. "Игры, нацеленные на успех" 20.50 Большой человек. Владимир Турчинскому посвящается... 21.55 Волейбол. Чемпионат России. Мужчины. "Искра" (Однокровье) - "Локомотив-Белогорье" (Белгород). Прямая трансляция 23.55 Баскетбол. Чемпионат России. Мужчины. "Спартак" (Санкт-Петербург) - ЦСКА. Прямая трансляция 01.45 Теннис. Кубок Федерации. 1/4 финала. Сербия - Россия 04.40 Футбол. Чемпионат Италии. "Фиорентина" - "Рома". Прямая трансляция 06.50 Моя планета 08.55 Мини-футбол. Чемпионат России. "Динамо-2" (Москва) - "Динамо" (Москва)	10.00 Баскетбол. НБА. "Чикаго" - "Майами". Прямая трансляция 12.45, 06.40 Вести-Спорт 13.00 Футбол. Чемпионат Италии. "Ливорно" - "Ювентус" 15.10, 04.30 Вести-Спорт. Местное время 15.20 Страна спортивная 15.45 Регби. Кубок Европейских Наций. Россия - Португалия. Трансляция из Сочи 17.35, 04.00 Вести.ру 17.55 Мини-футбол. Чемпионат России. "Динамо-2" - "Динамо" 19.50 Футбол. Чемпионат Европы - 2012. Жеребьевка отборочного этапа. 20.55 Хоккей. КХЛ. Открытый чемпионат России. "Ак Барс" - "Салават Юлаев" 23.25 Легкая атлетика. Международные турниры "Русская звезда" 01.45 Теннис. Кубок Федерации. 1/4 финала. Сербия - Россия 04.40 Футбол. Чемпионат Италии. "Фиорентина" - "Рома". Прямая трансляция 06.50 Моя планета 08.55 Мини-футбол. Чемпионат России. "Динамо-2" (Москва) - "Динамо" (Москва)	
06:35 ОАД "Алданзолото" 06:50 Утренняя зарядка 07:00 "Новый день" 17:30 "Гезан": Ради нескольких строк... 18:00 "Саха сирэ" 18:15 "Тубуктар, түмүктэр": «Уолан» гимназия 18:45 "Күннээн": Айны ороото 19:00 "Якутия" 19:15 "Федерация" 19:45 Торжественное открытие Года Учителя 20:30 "Саха сирэ - Якутия" 21:05 "Сарыал": О премьере оперы Леонидово "Смерть Галча" 21:35 Работа комиссии по делам несовершеннолетних 22:00 "Саха сирэ - Якутия"	06:40 "Золотые мгновения якутского спорта" 06:50 Утренняя зарядка 07:00 "Новый день" 17:30 "Полярная звезда": Дневник юнкора 18:00 "Саха сирэ" 18:15 "Холунтан": «Эн уонна кини - аккисит» 18:45 "Күннээн": Ыйыычаан 19:00 "Якутия" 19:15 "Бизнес-формула" 19:30 Туурарым туспут төрөөбүт Бүлүүбэр... и.Гоголева-Киндир паравозт 80 сылыгар 20:00 "Силине" 20:30 "Саха Сирэ - Якутия" 21:05 "Мэҥэ спорт" 21:35 "Дьонун-сэх баллач" 21:55 "Саха Сирэ - Якутия"	06:30 "Первая школа в Нижнеколымске" 06:50 Утренняя зарядка 07:00 "Новый день" 17:30 "Инаахтар хардыы": "Саха сирэ" 18:00 "Саха сирэ" 18:15 "Быйык сир": Чурапчы - спорт туоната 18:45 "Күннээн": Кулунан 19:00 "Якутия" 19:15 Репортаж о рабочей поездке Президента РС(Я) В.А.Шарова в Ленский, Мирнинский районы 19:45 Поклонимся Великим тем годам: "Звезды Победы" 20:20 "Ойуун" (Учугай сир) 20:30 "Саха Сирэ - Якутия" 21:05 "Тыа сирэ" 21:35 "Аал-луук мас" 22:05 "Саха Сирэ - Якутия"	06:30 "Руналары аныгы олоххо" ("Хаҥалас" ТВ) -- 06:50 Утренняя зарядка 07:00 "Новый день" 17:30 "Полярная звезда": Дневник юнкора 18:00 "Саха сирэ" 18:15 "Ула кинитэ": Албан аат саллаата 18:45 "Күннээн": Кэрэ быйыт 19:00 "Якутия" 19:15 "Диалог с властью" 20:00 "Музыкальный четверг" 20:30 "Саха Сирэ - Якутия" 21:05 "Однажды вечером" 22:05 "Саха Сирэ - Якутия"	06:40 "Золотые мгновения якутского спорта" 06:50 Утренняя зарядка 07:00 "Новый день" 17:30 "Гезан" 18:00 "Саха сирэ" 18:15 "Эйгэ": Сырык санаан уһуҥунуларан... 18:45 "Күннээн": мультипликационный юнкор 19:00 "Якутия" 19:15 "Парламентский вестник" 19:45 "Аал-луук мас": «Кытайлык үлүүкүүлүүрү кордорбун» 20:30 "Саха Сирэ - Якутия" 21:05 "Күннээн" 22:10 "Арыгы алдырбай" 22:30 "Саха Сирэ - Якутия"	17:00 "Аастык олох изреж-тарз" 17:30 "Тарбаахалтыын асты-ахса" 18:00 "Истат алдыт" 18:50 "Күннээн": мультипликационный юнкор 19:00 "Төрүт доргоон" 19:30 "Саха сирэ. Күнтэн күн" 20:05 "Эргинетэ" 20:20 "Сардаана" 20:50 "Хатын сэбидарын": Уус-уран киниз 21:35 "ТВ-спорт": Международный турнир по вольной борьбе серии Гран-при Айван Ярославича 22:10 "Экзотика городов Азии": Док. фильм 22:40 "Саха сирэ. Күнтэн күн"	17:00 "Полярная звезда" телевизионный конкурс 17:45 "Пропеллер" 18:00 "Истат алдыт" 18:30 "Олохтон ойуулар...": кордоох түгүлэр 18:45 "Ытык дьонун ил-лытаах тыллара": П.Аввакумов 19:15 "Уруу алтына" 19:30 "Якутия. День за днем" 20:05 "Күн Айыы үтүктэ" II ч. 21:05 "ТВ-спорт": Международный турнир по вольной борьбе серии Гран-при Айван Ярославича 22:10 "Экзотика городов Азии": Док. фильм 22:55 "Якутия. День за днем"

